

TIMMERBEDRIJF SOONS

Harry Becker

Houthem heeft in de twintigste eeuw lange tijd gelijktijdig een aantal timmerwerkplaatsen en/of schrijnwerkerijen gehad. Namen zoals Soons, Bielders, Teheux en Curfs klinken veel (ex-)inwoners van Houthem nog steeds bekend in de oren.

Eén bedrijf wil ik er uitlechten: timmerbedrijf Soons, opgericht in 1927 door Jan Leo (Lei) Soons op het adres dat thans bekend is als Vroenhof 58 in Houthem. Het bedrijf is gestaakt in 2009 door zijn zoon Jean Soons op het adres St. Gerlachstraat 15 in Houthem.

Familie Soons

Lei Soons wordt geboren op 13 juli 1897 in Schimmert als zoon van Pieter Dionisius Soons, geboren te Schimmert op 5 februari 1859 en Anna Maria Vanoppen, geboren op 29 december 1861 te Hulsberg.

Op 9 juni 1927 wordt in Bunde het burgerlijk huwelijk voltrokken tussen Lei Soons en Anna Maria Josephina Roijen, geboren op 2 augustus 1897 in Mheer als dochter van Jan Joseph Roijen (landbouwer) en Maria Catharina van Proemergen.

Een paar dagen later, op 15 juni 1927, wordt het kerkelijk huwelijk in de St. Agnes-parochie in Bunde voltrokken.

Uit hun huwelijk worden acht kinderen geboren, waaronder een kind dat op 24 december 1929 levenloos wordt geboren (¹).

Jan Leo Soons (+ 19-02-1968) en Anna Maria Josephina Roijen (+ 10-07-1964)

Het timmermansvak zit bij Soons in de genen. Zowel vader Pieter Dionisius Soons als zoon Lei beoefenen ten tijde van het huwelijk van Lei in 1927 het vak van schrijnwerker, rademaker of timmerman. Ook opa Jan Hubert Soons (1827-1919), overgrootvader Gerardus Walterus (Franciscus Wolter) Soons (1803-1885) en betovergrootvader Michiel Soons (1764-1852) beoefenen dit vak.

Bij Jean Soons (31 januari 1942 - 27 oktober 2009), jongste zoon van Lei Soons, zijn de timmermansgenen ook nadrukkelijk aanwezig, want het timmerbedrijf van vader Lei komt na zijn overlijden in 1968 door boedelscheiding geheel in handen van zoon Jean. Ook de andere zonen van Lei Soons, Jef, Gerlach en Pie leren het vak van timmerman. Alleen Gerlach heeft meer dan 40 jaren als werknemer in timmerbedrijf Soons gewerkt, eerst bij zijn vader Lei en na diens overlijden bij zijn jongste broer Jean.

Aankoop pand Vroenhof

Op 5 mei 1927 wordt door Johannes Remigius Curfs, als broer en lasthebber van wachtmeester Leopold Hubertus Curfs, het huis met erf en boomgaard, gelegen te Houthem aan de Rijksweg C 229 en aangeduid als Sectie A nr. 1828 ged., voor f. 2.500,-- verkocht aan Jan Leo Soons..

Uit een akte van schuldbekentenis met hypotheek, verleden bij notaris M.H.Th. Jaspers te Klimmen blijkt dat Lei Soons op 5 mei 1927 een bedrag van f. 1.000,-- leent van Mathijs Marx, caféhouder en winkelier te Klimmen tegen een rente van 5% per jaar. Lei Soons is op dat moment nog niet gehuwd.

Uit deze akte blijkt dat deze hypotheek verleend is voor *“het hem in volle eigendom toebehoorende huis met erf en boomgaard gelegen te Houthem aan den Ryksweg nummer C 229, met een frontbreedte van elf meter twintig centimeter langs dien weg”*.

Lei Soons krijgt op 20 december 1927 vergunning voor het verbouwen van de stal in een werkplaats op de kadastrale aanduiding Sectie A Nr. 1828 ⁽²⁾ (Vroenhof).

Pand rechts naast de St. Maartenshoeve in Vroenhof. Tot medio 1934 het pand van timmerbedrijf Lei Soons.

Brandverzekering

Ingaande 6 november 1931 sluit Lei Soons bij De Aachener en Münchener Brandverzekering Maatschappij een verzekering af tegen brandschade tot een bedrag van f. 4.800,--. Op zich is dat niet spectaculair, maar wel is de omschrijving van de inboedel interessant. Hierdoor krijgen we namelijk een beter inzicht in de inventaris, machinerieën, en dergelijke van een timmerwerkplaats van bijna honderd jaar geleden.

Het bedrag van f. 4.800,-- is als volgt onderverdeeld:

- 1) f. 2.200,-- op de complete huishoudelijke inboedel, inbegrepen gouden en zilveren voorwerpen en sieraden, muziekinstrumenten, (waarbij echter elektrische piano's en orgels zijn uitgesloten), rijwielen, (geen auto's of motorrijwielen) alsook voorwerpen die eigendom van het dienstpersoneel van de verzekeringnemer zijn,
- 2) f. 1.500,-- op machines, machinale inrichting, elektromotoren, gereedschappen en werktuigen,
- 3) f. 1.000,-- op voorraad hout, bewerkt en onbewerkt,
- 4) f. 100,-- op voorraad verven.

Uit Aangangsels No. 1 behorende bij deze polis blijkt onder meer dat in de timmermanswerkplaats de volgende machines aanwezig zijn:

1 schaafmachine, 1 gecombineerde cirkelzaag met frais, 1 lintzaag, 1 vandiktebank en 3 schaafbanken.

De verzekering geschiedt onder voorwaarden dat:

- 1) de krullen en ander afval dagelijks uit de werkplaats verwijderd worden en op een plaats worden gebracht, waar zij geen gevaar voor de gebouwen opleveren;
- 2) de kachel in de werkplaats in een metalen bak met opstaande randen van 15 cm hoog moet worden geplaatst en die rand moet weer minstens 20 cm rondom de kachel staan,
- 3) in de werkplaats niet wordt gerookt.

Ruim twee maanden later, op 12 januari 1932, krijgt Lei Soons vergunning voor het verbouwen van de schrijnwerkersplaats in Vroenhof, op locatie Sectie A, Nr. 1839 ⁽³⁾.

Verkoop pand Vroenhof

Het timmerbedrijf van Lei Soons floreert, want het kapitaal met rente wordt op 4 mei 1934, dus na precies zeven jaren, volledig afgelost door tussenkomst van notaris Jaspers te Klimmen. Hij verkoopt het perceel enige dagen later op 7 mei 1934 voor f. 3.600,-- aan Emile Marie Joseph Hubert Erens, directeur van de Anjerkwekerij te Heemstede.

De erven Erens verkopen het vervolgens in 1942 aan loodgieter G.H. Silvertand die het in 1949 doorverkoopst aan J.A. Palmen.

Sjeng Bergsteijn woont er van 1942 tot januari 1956 en herstelt er fietsen. Wiel Curfs staat op dit adres ingeschreven van 1956 tot 1961. Het pand wordt in

1958 afgebroken en Curfs bouwt op dit perceel een nieuw huis. In de jaren 1961-1966 wordt dit nieuwe huis bewoond door kaashandelaar Moons en van juni 1966 tot op heden (oktober 2018) door de familie G. (Sjir) Jongen. Mijn vader, Jan Becker, toonde in 1961 interesse in de aankoop van dit huis. Omdat de poort van het huis te klein was voor zijn vrachtauto, werd afgezien van de aankoop.

Aankoop bouwterrein aan de Sint Gerlachstraat

Het timmermansbedrijf van Lei Soons blijft floreren, want op 20 januari 1934 verkoopt Johannes Joseph Philippens, koopman te Houthem (Rijksweg C 209) en in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Maria Elisabeth Paulina Geuskens, aan Lei Soons het perceel bouwterrein gelegen aan de Sint Gerlachstraat te Houthem, uitmakende de ter plaatse afgepaalde zuidelijke gedeelten, ter gezamenlijke grootte van ongeveer tien are, van de percelen kadastraal bekend Gemeente Houthem Sectie A nummers 1950 en 1708, welke begrensd worden: ten noorden door de lijn getrokken uit een punt gelegen op de westelijke grenslijn van gemeld perceel 1950, op een afstand van tien meter aan de straatzijde, van het zuidwestelijke hoekpunt van dit perceel, naar en tot het punt gelegen op de oostelijke grenslijn van gemeld perceel nummer 1708, op een afstand van achttien meter van het zuidoostelijke hoekpunt van laatst-gemeld perceel, en overigens door de westelijke en zuidelijke grenslijnen van gemeld perceel nummer 1950 en de zuidelijke en oostelijke grenslijnen van gemeld perceel nummer 1708.

Dit bouwterrein is het huidige perceel Sint Gerlachstraat 15 in Houthem, maar dat mag als bekend worden beschouwd.

Lei Soons koopt het bouwterrein voor een bedrag van f. 2.500,- (Uit de originele akte van transport, 20 januari 1934, notaris H.J.H. Hoenen, Maastricht).

Bouwvergunning

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Houthem besluiten op het verzoek van 3 februari 1934 van Lei Soons op 20 maart 1934 de bouwvergunning (No. 314) te verlenen voor het (gewijzigde) bouwplan op perceel, kadastraal bekend gemeente Houthem, sectie A, nrs. 1950 en 1708 Ged., gelegen aan de Sint Gerlachstraat, voor het bouwen van een woonhuis en een timmerwerkplaats. De legeskosten voor deze bouwvergunning bedragen f. 10,00,--.

Bij het verzoek om vergunning tot het bouwen van woonhuis en werkplaats hoort een Staat van Inlichtingen.

Uit deze Staat van Inlichtingen blijkt onder meer, dat:

- de belending van het perceel wordt gevormd door de heren Dreessen en J. Philippens, Thirion aan de achterkant en een vloedgraaf;
- de oppervlakte van het perceel 1000 vierkante meter bedraagt en die van het gebouw circa 206 vierkante meter;
- het privaat in de bergplaats ligt die in verbinding staat met de buitenlucht door een venster. De beerput ligt buiten de bouw;

- de bouwkosten worden begroot op f 5.300,--.

Verder vind je in deze staat alles over de diverse peilen, maten, afmetingen, samenstellingen, berekeningen, etc. van de te gebruiken materialen, enz.

Hinderwetvergunning

Op 19 maart 1934 verzoekt Lei Soons om vergunning tot het oprichten van een timmerwerkplaats op het perceel, kadastraal bekend, gemeente Houthem, sectie A, nr. 1950, gelegen aan de Sint Gerlachstraat.

Uit het verbaal, dat is opgemaakt van de openbare zitting van 10 april 1934 blijkt, dat er noch mondelinge noch schriftelijke bezwaren zijn ingebracht tegen het verlenen van een vergunning. De Hinderwetvergunning (No. 38) wordt verleend op 3 juli 1934.

Bij de aanvraag tot het verplaatsen *"eener Electriche Timmerwerkplaats"* (Hinderwetvergunning) stuurt Lei Soons op eigen briefpapier (L. Soons, electr. rad- en schrijnwerkerij, Rijksweg D 287 Houthem - St. Gerlach) een beschrijving mee en deze luidt als volgt:

"Beschrijving behorende bij mijn aanvraag aan Burgemeester en Wethouders der Gemeente Houthem. Verplaatsing van eene Electriche Timmerwerkplaats in de Gemeente Houthem van perceel A 1839 naar perceel A 1950 en 1709 gedeeltelijk".

Er zal geplaatst worden: een vlakbank met motor 3 PK, een frais met motor 3 PK en een vandiktebank met motor 4 PK. Verder nog een cirkelzaag, een lintzaag, een boor en een slijpmachine met motor 3 PK.

De hoogte van vloer tot zolder bedraagt 3.85 m.

Er bevindt zich per persoon boven 1.80 m van de vloer 10 DM (?) ventilatie.

Er zal slechts voor twee man vast werk in de werkplaats zijn en het privaat staat met de buitenlucht in verbinding.

Bij de aanvraag van de Hinderwetvergunning is nog een tekening/plattegrond op schaal gevoegd van zowel het woonhuis als van de werkplaats.

Hypotheek

Uit de *"Eerste Grosse eener akte van schuldbekentenis met hypotheek, verleden op 2 mei 1934 bij het kantoor van P.H.F. Roebroek, notaris te Valkenburg (L.)"* blijkt dat Lei Soons een bedrag van f. 4.000.-- leent tegen een rentepercentage van 4½ per jaar met als zekerheid:

"Gemeente Houthem, huis met werkhuis, erf en tuin aan de Sint Gerlachstraat, kadaster Sectie A nummers 1708 en 1950, beide gedeeltelijk, groot ongeveer 10 aren met alles wat door aard, bestemming, natrekking als anderszins tot voorschreven onroerend goed als onroerend behoort,

Zoals wat den grond betreft door den schuldenaar aangekocht bij acte verleden voor notaris Hoenen te Maastricht den twintigsten Januari dezes Jaars (=1934), overschreven ten hypotheekkantore te Maastricht den drie en twintigsten Januari dezes jaars deel 1578 nummer 80;

Zullende na splitsing en vernummering van gemelde kadastrale percelen van wege het kadaster, deze hypotheek enkel en alleen rusten op het nieuwe

nommer of de nieuwe nummers, waaronder voorschreven perceelsgedeelten in den kadastralen legger ten name van den schuldenaar zullen worden geboekt".

Uit deze akte van schuldbekentenis blijkt, dat wanneer krachtens deze akte een betaling plaatsvindt en de prijs van het goud hoger is dan op de dag van het passeren van de akte (2 mei 1934), dan zal de te betalen som evenredig verhoogd worden tot ten hoogste het tienvoudige bedrag. Tot vaststelling van de prijs van goud komt uitsluitend in aanmerking de prijs waarvoor de Nederlandsche Bank goud voor export ter beschikking stelt en bij gebreke van zodanige ter beschikkingstelling door de Nederlandsche Bank, de marktprijs van fijn goud te Amsterdam, Parijs, Londen of New York, dit naar keuze van de schuldeiser.

De zaken van Lei Soons gaan nog steeds crescendo, want de lening van f. 4.000,-- afgesloten op 2 mei 1934 wordt op 4 maart 1937 volledig afgelost. Lei Soons betaalt dan in totaal een bedrag van f. 4.060,--, dit is inclusief f. 60,-- voor de interest over de periode 2 november 1936 - 4 maart 1937.

Op 26 juni 1934 ontvangt Lei Soons de kennisgeving van de Bewaarder van de hypotheken en het kadaster te Maastricht van de uitkomsten van de meting naar de artikelen 9 en 10 van de Wet Grondbelasting, de wet van 26 mei 1870 (Stbl. No. 82).

Het nieuwe perceel krijgt nummer 1960 en heeft een grootte van 10,00 are. De nummers van de vervallen percelen, die geheel of gedeeltelijk in het nieuwe perceel zijn opgenomen zijn 1950 en 1708.

De aanleiding van de meting is verkoop.

Met dagtekening 24 juli 1934 ontvangt Lei Soons van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Houthem de vergunning tot het in gebruik te nemen of te geven het tot woning bestemde gebouw, gelegen aan de St. Gerlachstraat, kadastraal bekend sectie A, nr. 1950 (ged).

Uit de kwitantie, afgegeven door de Gemeenteontvanger van Houthem op 30 januari 1935, blijkt dat Lei Soons een bedrag van f. 6,-- moet betalen voor de kosten van aansluiting van zijn perceel aan de gemeentelijke riolering.

Maar uit een schrijven van de gemeente Houthem van 20 maart 1935 blijkt dat de kosten van aansluiting van het perceel van Lei Soons C no 213b aan de gemeentelijke riolering f. 8,16 hebben bedragen. Aangezien Lei Soons al f. 6,-- bij vooruitbetaling heeft gestort, moet dit verschil ad f. 2,16 binnen drie dagen na 20 maart 1935 contant bij de gemeenteontvanger worden betaald. Waarom Lei Soons dit bedrag pas op 3 mei 1935 betaalt, is niet meer te achterhalen.

Op 30 maart 1935 ontvangt Lei Soons weer een kennisgeving van de Controleur der grondbelasting te Maastricht met de uitkomst van de schatting van het huis, tuin en werkplaats van Sectie A 1960. De reden van de schatting

is de stichting van het vorengenoemde. De belastbare opbrengst wordt vastgesteld op 159 (gulden, naar ik aan neem).

De kennisgeving is geadresseerd aan J.L. Soons, gehuwd met A.M.J. Roijen, te Houthem, Prov. Weg D 287.

Geldlening

Uit een afschrift van de Akte van schuldbekentenis door Lei Soons aan mejuffrouw Maria Wilhelmina Knops, woonachtig aan het Emmaplein in Heerlen, blijkt dat Lei Soons op 4 maart 1937 een bedrag van f. 2.000,-- leent tegen 4½% rente per jaar, met een looptijd van vijf jaar. Als zekerheid wordt verleend: huis, werkplaats en tuin te Houthem, Sint Gerlachstraat 310, kadastraal bekend onder sectie A nr. 1960, groot tien aren, verkregen op 20 januari 1934.

De lening wordt, waarschijnlijk door de oorlogsjaren, niet afgelost in 1942, maar op 6 juli 1945.

Verzekering tegen oorlogsschade

Op 9 maart 1942 sluit Lei Soons bij de Onderlinge Oorlogsschadeverzekering **Maatschappij te 's**-Gravenhage onder polisnummer A/246929 een verzekering af tegen oorlogsschade. De opstallen en fundamenteën van het perceel St. Gerlachstraat 310 te Valkenburg-Houthem zijn verzekerd voor f. 10.000,-- en alle roerende goederen in dit perceel zijn eveneens verzekerd voor een bedrag van f. 10.000.--. In totaal dus voor f. 20.000.--.

Sint Gerlachstraat 15

Bevrijding

Tijdens en na de bevrijding van Houthem hebben de Amerikanen een veldkeuken ingericht in de werkplaats, 't *wirkes*, van timmerbedrijf Soons aan de St. Gerlachstraat. Het gezin Soons slaapt zelf in de kelder, de Amerikaanse soldaten slapen in de voorkamer. Vooral de kinderen Soons en de kinderen uit de buurt vinden dat spannend en leuk, er is altijd wat te beleven en vooral te eten en te snoepen. De chocolade vindt gretig aftrek bij de kinderen en de sigaretten bij de volwassenen.

De soldaten van de veldkeuken vinden die inkwartiering ook wel gezellig, zij zitten gewoon bij Soons in de keuken en de woonkamer.

Relatie met Charles Eijck

Lei Soons is goed bevriend met Charles Eijck. In de tijd dat Eijck nog geen naam heeft gemaakt, zit Eijck altijd op zwart zaad, maar moet hij toch hout hebben om onder meer lijsten te maken voor zijn schilderijen. Dus gaat hij weer naar Lei Soons in Houthem, krijgt toch weer hout mee en betaalt in natura, met tekeningen, schilderijen, e.d.

Uit het boek 'Houthem, Broekhem en Geulhem gezien door de ogen van Charles Eijck, de meester uit het Ravensbos' blijkt dat Lei Soons ook regelmatig samenwerkt met Charles Eijck.

In dit boek (blz. 77) is een foto van een door Charles Eijck ontworpen stoel opgenomen, waarvan Lei Soons er zes van heeft vervaardigd ten behoeve van het in 1937 gebouwde landhuis van Eijck aan het Ravensbosch.

Overname bedrijf door Jean

Zoon Jean neemt in 1968 het bedrijf van zijn vader over. Uiteraard worden door Jean en zijn medewerkers de normale zaken vervaardigd zoals, ramen, deuren, kozijnen, spanten, enz., maar een van zijn specialisaties wordt het vervaardigen van eikenhouten trappen. Net als bij Lei Soons floreert het bedrijf ook bij Jean Soons, want ruim tien jaar na de overname wordt op 8 september 1978 de bouw- en hinderwetvergunning afgegeven voor de uitbreiding van de timmerwerkplaats (RHCL, dossiernummer 5193).

Nadat bij Jean Soons de ziekte van Alzheimer wordt geconstateerd, worden de zakelijke activiteiten geleidelijk gestopt. Na definitieve beëindiging van het timmermansbedrijf (Jean overleed op 27 oktober 2009) wordt de werkplaats gedurende bijna vijf jaren verhuurd aan Hartwood American. Na een periode van leegstand wordt de werkplaats plus het woonhuis in 2016 verkocht aan de huidige bewoners Ruud Beunis en Suzy Nijpels.

Enige wetenswaardigheden

Lei Soons schrijft in 1932 in voor de uitvoering van herstelwerkzaamheden aan de lagere school in Houthem voor een bedrag van f. 5.135,--. Hij is echter de duurste van de zes inschrijvers. Het werk wordt gegund aan de laagste inschrijver, namelijk Jos. van Caldenborg uit Houthem voor een bedrag van f. 5.009,--.

De eerste vermelding van het telefoonnummer van Lei Soons kom ik tegen in de *'Naamlijst voor den interlocalen telefoondienst 1941' onder Valkenburg* K 4406 (District Maastricht) en wel als volgt:

"2431 Soons, L. Timmerfabr., St. Gerlachstraat 310, Houthem-St. Gerlach"

Noten

⁽¹⁾ **Gegevens zijn ontleend aan het 'familieregister' en 'Burgerlijke Stand in Limburg',** Houthem, archief 12.045, inventarisnummer 21, 24 december 1929, aktenummer 27

⁽²⁾ nr.1547 Bouwvergunningen Houthem, Archieven.nl

⁽³⁾ nr.1548 Bouwvergunningen Houthem, Archieven.nl

Dit artikel is mede tot stand gekomen door het belangeloos ter beschikking stellen van originele documenten en akten door mevrouw José Giezenaar-Soons, waarvoor dank.